

Novičar.

Državni zbor.

V 32. seji državnega zbora se je naj prej razdelilo sporočilo, po postavi od 16. julija t. l. postavljene deputacije onih dežel, ktere so v državnem zboru zastopane.

Državni pečatnik br. Beust je glede na to sporočilo nasvetoval tri postave, zastran pridoneskov k občnim stroškom, zastran državnega dolga in zastran vredenja cola. Med prošnjami, ktere so prispele, se spet nahajajo nekatere, da se naj odpravi konkordat. Na dnevnem redu je prevdaranje državne glavne postave zastran izvrševanja vladine in izvrševavne oblasti. Ta je bila od leve strani in sredine brez vsakega besedovanja odobrena (Polaki, Slovenci in Tirolei niso glasovali).

Zdaj je došlo na red prevdaranje postave zastran vpeljanja državne sodnije. Tudi ta je bila odobrena brez vsakega besedovanja. — Do glasovanja pride še odborov predlog: Naj se vlada prosi, da se nemudoma napravi postava, po kateri se naj odpravi članek v c. patentu od 26. februarja 1861; da se naj vstanovi državno svetovavstvo in naj izdajo pravila za nje. — To se taki odobri.

Zadnje delo na dnevnem redu je bilo sporočilo vredbenega odbora zastran načrta državne glavne postave, ktera se tiče splošnih prav vseh državljanov. — Proti ti so govorili: Giovanelli, Zyblikiewicz, Zemialkowski in Toman. V 33. seji državnega zbora je poslanec Rechbauer predložil, naj državni zbor napravi postavo, po kateri se naj odpravi fevdalna zveza (Lehenverhältniss) v Štajerski. Predložnik hoče to v prihodni seji s vzroki podpirati.

Na to se začne četeti predlog g. posl. Mühlfelda in vse je bilo pazljivo, ko še morebiti nikdar prej. — Ta predlog tirja, naj državni zbor napravi postavni načrt, po katerem se naj postava od 5. novembra 1855 (konkordat) celo odpravi in se ji naj vzeme taki cela moč. Dalje tirja ta predlog, da vse postave, ktere so pred konkordatom moč imele, spet naj svojo veljavo dobijo. Zvun tega se naj pregledajo vse postave verskih družeb vseh ver. — Pri pitanju, ali zbor ta predlog podpira, se podigne cela leva strauka poslancev.

Na dnevnem redu je bilo: Četenje vladinega predloga, po katerem se naj napravi postava, zastran pridoneskov k občnim zadevam onih dežel, ktere so v državnem zboru zastopane, postava zastran sklepa colne in kupčijske pogodbe med onimi deželami, ktere so v državnem zboru zastopane in med onimi, ktere spadajo k ogerski koroni. — Gross na to predloži naj se voli odbor od 24 članov, kateri naj ta predlog pretrese in njem sporoči. — Predlog se prime. — Dalje se je pretresovala državna glavna postava zastran pravie državljanov. Vseh 20 paragrafov je bilo skorej brez besedovanja odobrenih. — Polaki, Slovenci in Tirolei niso glasovali, kakor tudi ne pri prejšnjih glavnih postavah.

V 34. seji držav. zbora se je naj prej prečital Lasserjev predlog zastran razveze fevdne zveze, glede na one fevde, do kterih ne seže postava od 14. decembra 1867 Solnograške fevde. — Za tem se je volilo 24 odbornikov, kateri naj pretresujejo v 32. seji prečitan vladin predlog. Voljeni so bili: Dr. Berger, Conti, Skene, Herbst, Kaiserfeld, Korb-Weidenheim, Winterstein, Mende, Brestel, Plener, Peter Gross, Schindler, Krzczunowicz, Ziemiakowski, Petrino, Lappenna, Stieger, Steffens, Kinsky, Bachofen, Dürkheim, Toman, Giovanelli, Kuenburg.

Zatim je došlo sporočilo, da se naj vpravna postava o dolžnostih vojaške službe. Samo okol 12. paragrafa te postave se je sukalo malo besedovanje, k slednjemu je vendar celi predlog obvaljal.

Za tim še je došlo na vrsto, da se naj ukaz od 28. decembra 1866 odstrani, kar je tudi potrjeno bilo.

— Česki časniki so oglasili, da oni mrzki stavek, v „Debatte“ soper škofa Strossmayer-ja došel je od ogerske vlade, in da se je z njim namerjavalo, da bi se izvrsten in blagosrčen rodoljub pod sekvestracijo spravil. Prav lep namen velikoliberalnih Madjarov!

Upor na Kreti še je zmirom močen. Če ravno se je Omer Paša zlo proti stavljaj, se vendar po povelju Egiptovskega kraljevega namestnika pripravlja više 5000 vojakov na pot na Kandijo, Turški že celo obupajo.

Iz Gorice. Vrli dopisnik iz Haloz B. R. „Gibanje družbe sv. Mohora“, šte. 19 „Slov. Gospodarja“, se čudi, da na Goriškem dekanija Gradiška v tem društvu ima samo dva duhovna, enega učitelja in enega jetnika itd. To izvira odtod, ker je imenovana dekanija vsa laška, v cerkvi in v šoli je vse laško, duhovni skorej vsi Lahi. Laške dekanije so že: Karmin, Tržič (Monfalkon). Višk in Flumičelj. Slovenskih je deset, v kterih n. pr. 135.724 Slovencev prebiva, zmed kterih je bilo letos 985 družnikov. Se nadjamo, da bo prih. leto to število več.

Od St. Petra na medvedovem selu. — ? —

Malo veselega imajo slovenski časniki svojemu narodu naznati; kakor je Nemcev v svoji ošabnosti edina želja Slavjane, zmiraj zveste sinove Avstrije sploh zatirati, tako tudi nas Slovence, ktere resnice žalostni dokaz si ravno Ti, „Slov. Gospodar“, v svojem listu v popisu svečanosti slavnemu Krempelju na čast prinesel. Vkljub vsm oviram se vendar narodni duh vedno lepše in lepše razeveta. Tudi priprosti slovenski kmet se zave svoje narodnosti in ve svoje od Boga samega mu podeljene tedaj svete pravice tirjati, če žalibog večkrat tudi brez vspeha. Izgled tega Ti hočem, dragi bravec, pokazati. Bilo je pred nekterimi mesci, ko so okrajni vradi po povelju deželnega namestništva poklicali pred se zastopnike vsake občine zahtevajoči od njih izreko, v kterem jeziku se naj slovenski otrok v slovenski deželi začne v šoli črke učiti, in dalje izobraževati v branju itd. Med vsmi pričujočimi so št. Petrski in ene županije št. Hemske fare naj bolj in čisto tirjali, da slovenski otrok se mora le slovenski podučevati. Naj več so jim nasprotovali, in s tem se pokazali kot mučitelje svojih lastnih otrok Zibčani. Teh ugovore so vsi št. Petrski zastopniki krepko odbijali, posebno pa župan Jožef Kregar in srenjski svetovavec Gregor Vrč. Niso se bali večine, in so tudi brez strahu zagovarjali svoje pravice, ter se pokazali kot samostalne in povsod značajne moče. Vspeha, se ve, še zdaj ravno ne bote zvižali, pa gotovo pridejo še boljši in ugodniši časi; tedaj potrpljenje! — Veliko se šliši zdaj od novih srenjskih volitev; Bog daj, da bi povsod tako pametne bile, kot pri nas. Bile so zdaj v naši fari, ki šteje okoli 1400 duš, 4 reci štiri srenje, in vendar so še nekteri deli fare pod druge župane šlišali. Pri novi volitvi so se združile vse 4 srenje v eno pod imenom „st. Peterska občina.“ Volili so celo pravično; ena prejšnjih občin ima župana, vsaka druga s svoje sredine enega svetovavca. Za župana je izvoljen Jožef Kregar; svetovavci so Anton Strašek, Blaž Žerak in Jožef Črnoša, vsi skoz in skoz narodni močje. Župan in prvi svetovavec sta naročena na Tebe „Slov. Gospodar“, in Te prav marljivo in z veseljem prebirata; pa takih naročnikov je še več med kmeti z te fare. — Tudi društvu sv. Mohora ima tukaj že od svojega začetka podpornike; njih število od leta do leta narašča, in to leto jih je že 38; gotovo lepo število za tako malo farno; pa tudi naj večje število med vsmi sosednimi, ki so po številu duš vse večje, in med kterimi 2 še po čez 4000 duš štejete. Da je pri nas tako veliko Mohorjanov, gre hvala pred vsmi drugimi preč. gospodu Antonu Wolf-u tukajšnjemu župniku, pravemu očetu svojih farmanov, ki so že marsiktero lepo podučljivo knjigo med svoje ovčice spravili. Pa tudi v sosednih farah množica ndov sv. Mohora od leta do leta narašča, po skrbnim prizadevanju preč. g. duhovnikov, ki vsi v djanju kažejo, da svoj narod ljubijo. Saj slovensko ljudstvo je prebrisane glave, se rado uči, in ohrani naučeno; da se pa še zmiraj premalo vspeha kaže, so nekatere ljudske šole krive, ki so še zmiraj revne. O da bi narod povsod sposobnih učiteljev imel, takih, ki se zavejo, da ni še zadosti, le ime učitelj imeti, ampak, da je vsakega človeka v svojem stanu, tedaj tudi učitelja sveta dolžnost, pred vsmi drugim le svojemu poklicu služiti in veselje do šole imeti, ne pa narobe — vse bi bilo še bolje. — Mrzel veter piha in huda zima se bliža; počival bo kmet od poletnega truda si zaceljeval žulje svojih rok; in vžival pridelani dar božji; sploh se mora reči, da se to leto v oziru na pridelke med boljše šteti mora v naših krajih; pšenice in sploh žita je bilo več in boljšega kot prejšna leta; drugega živeža še koj obilno; vina, kterega nam je preteklo leto vsega hudi pomladanski mraz pojel, bode kmetič zopet imel, in saj nekaj denarja za svoje velike davke z njega izvil. — Le žitna setev bo zavoljo zdajšnjega pogostega deža nekoliko zaostala.

Mihael Plešnik, kaplan.

— Soper konkordat. Kakor po drugih mestih, posebno po vrtočnem Beču, imajo svoj direndaj soper konkordat tudi v Mariboru, Brežcah Slovegradcu in — v nemškutarskem trgu Marenberskem, ter so dotični srenjski očetje vložili prošnje, da se ona crkvena pogodba ovrže. Če človek te prošnje bere, zares ne ve, čemu bi se bolj čudil, predznosti ali neumnosti crkvenih sopernikov. Gotovo ni ne eden teh odbornikov pogodbe bral, in če jo je bral, je ni razumel. Kako bi pameten človek postavim Mariborčanom pritegnol, ki v prošnji pravijo, „da je ona pogodba eden zmed največjih zadržkov, da se ne more naša lepa, splošna domovina uspešno razvijati.“ — Je li senca resnice v teh besedah? Kaj, ali ni vkljuba konkordatu železnica do Belaka se napravila, v Mariboru kazina se postavila, trije kanali se izpejlali, tretjina mesta novo se potlakala, železni most čez Dravo se razpel, pesji davek se vpeljal, nova dekliška šola se povzdignola, oče župan v drugo izvoljen bil itd.? Nasproti pa, ali je konkordat kriv, da še zdaj Pesnica in Savinja uravnani niste, da se Slovincem kmetijska šola ni privolila, da se železnica iz Maribora v Ptuj napravila ni; je li konkordat kriv, da nam državni dolg in ž njim splošni davek vedno narašča, Madjari pa davkov poredoma plačevati nočejo ali ne morejo? Tedaj zares konkordat čisto nič zato ne more, da se vse to in še veliko drugega storilo ni. — Drugi premodri vzrok, zakaj da Mariborčanje želijo, naj se brž konkordat pod klop vrže, je ta: „da jemlje veliko pravic državi in zastopnikom, da toraj ne more ne ona, in ne morejo ovi svojih prevažnih in blagonosnih dolžnosti izvrševati.“ — Za Boga, srenjski očetje, kedaj ste še pa čuli, da bi bil kateri minister biskope poprašal, preden je hotel kaj storiti? Ali so biškopi navozlali krivo politiko, da smo se vse preveč pečali z nemškimi zadevami, da smo šli Prusom na pomoč, in smo kmalu potem pri Sadovi od Prusov tepeni bili? Reči moramo, da se je ves čas sem — bogme le Avstriji v nesrečo — skoraj vsemu temu nasproti delalo, kakor bi se smelo bilo vsled konkordata delati! Da pa tudi zastopnikov v deželnih in državnem zboru konkordat nikakor ne moti, kažejo posebno zdaj, ko počenjajo take reči soper kat. crkev, da strmi nad tem ves vnenji svet. Ali je morda konkordat oviral tiste, ki so se na vrat na nos z Madjari pogodili, tiste, ki so denarne zadeve ž njimi tako poravnali, da nas bodo lasje boleli? — Pa kaj bi se pečali z ljudmi, katerim ni mar za resnico in pravico, ampak so le navajeni plesati, kakor jim bečki slobodni in njih židovske novine piskajo! Ali je pa pošteno in častno v tako imentnih zadevah, kakor so crkvene in verske, soditi kakor slepec o barvah in se zarad tega še šopiriti, to naj razsodijo naši modri bralci; naj pa tudi pomnijo, da je g. Feyrer v Mariboru tisti bil, ki je v odborovi seji nujni predlog storil, da se pogodba odpravi. — Kaže se vedno bolj očitno, da kjerkoli ima nemškutarstvo pri nas svoja gnjezda, tam se rogovili soper kat. crkev. Morebiti se zmezijo tudi Celjani, Ptujčani, Konjičani, Šentlenarčani itd. Tudi tega pozabiti ne smemo, kajti so to prelepe pri kazni nemške olike, zavolj ktere se hočejo Slovinci gnjesti.

— Praška „Politik“ piše, da je ravno minister Beust ves plamen soper konkordat vnel. On je podpihoval posamezne nemške poslance, da naj državni zbor začne proti konkordatu delati, ker on (Beust) tega kot protestant ne more. Začele so vladi privržene novine ruvati in tako se je plamen vnel. S početka je hotel s tem le druge važniše in za-nj nevarne reči zakrivati, pa nastal je ogenj, kterege se najjal ni, kterege je pa vendar kriv. — Bojino se, pristavlja temu „Vlkfrd.“, da te pritožbe niso tako prazne, kakor bi želeli. — Čudno je, da bečke novine same to priznavajo. Nova Fr. Pr. piše: „novine vladi privržene napadajo zdaj, ko se je škofovsko pismo (zastran konkordata) razglasilo, veliko hujše konkordat, kakor poprej.“ Zares, zmešnjava večja biti ne more!

— Ko je v državnem zboru znani Mühlfeld soper konkordat govoril in biskope onih dežel, ki so poslale svoje poročnike v državni zbor, grdo zasramoval, ni zinol besede ne prvosednik, ne eden ministov, niti ne kdo od poslancev, marveč zahrul je po dokončanem govoru divji krohoh, kakor na komediji. — Kako dolgo bodo naši slovenski poslanci še poslušali te burke? Lepo je za ravnilo si vzeti: vse za Boga, cesarja in domovino! — pa lepše še in boljše je, delati po tem ravnilu! Kar se zdaj v državnem zboru kuje, to in marsikaj drugega, ni Slovincem po volji; za to niso dali zastopnikom poverjenja!

— V papeževih pokrajinah še miru ni. Itatijanska armada tako meje varuje, da smejo Garibaldinci noter, kodar se jim poljubi; če pa vojaki papeževi kako trumo vjamejo, ji orožje poberejo in jo čez mejo porinejo, njo pa italijanski vojaki ljubeznjivo sprejmejo in zopet oborožijo, da je v kratkem že zopet med prekucni.

Iz Liptovskega št. Mikulaša se piše, da je g. M. Hodža tamošnji župnik od Madjarov zato pregnan, ker je bil z dušo in telom rodoljub namreč Slovan, tako rekoč pravi oče Slovakov. Vsi, kateri so ga poznali in katerim je bilo mogoče doiti, so se sošli, ko je odhajal in marsiktero oko slovenskih rodoljubov je točilo grenke solze, ko je videlo odbajati predragega blagosrčnega prijatelja in iskrenega nevstrašljivega rodoljuba.

G. M. Hodža se je podal v Tešen. Tudi mi kličemo za njim, kakor jegovi prijatelji. Z Bogom! in Bog daj da bi se spet v kratkem vrnol med svoje prijatelje in k svojem crkvenim otrokom.

— Dominik Čolnik veliki posestnik in izvrsten vino-in sadorejec na Drvanji blizo sv. Lenarta v slov. Goricah je pri letošnji izložbi v Gradcu za izloženo sadje in grozdje, dobil veliko sreberno svetinjo. Živio!

— Razglasilo se je, da se je bila napravila mačkinja musika, častitemu rodoljubu g. Einspieler-ju v Celovcu, kar je vendar grda laž; temoč to je res, da so neki rodoljubi pri njegovi hiši vikali: „Slava, Živio.“ — Kaj še bomo vse iz Celovca, čuli?! — Mora pa biti res prav ugodno bivanje za Slovence v Koroški posebno pa v Celovcu.

— Iz Zagreba se piše, da je za administratora tamošnje škofije imenovan škof Horvath dobro poznan iz ogerske prekuacije od leta 1848. — Kardinal Haulik je hotel imeti drugega administratora; gospodje so vendar zdaj v Hrvaški Madjari in činijo, kar mislijo, da bode njim naj bolj koristilo. — Če se le ne bodo motili pri takem nastopanju?

— V nedeljo 13. t. m. je bil posvečen v Solnogradu za Sekovskega knezo-škofa g. dr. Janez Zwenger.

— V srbski skupščini ni nobenega uradnika kot poslanca.

— Francosko še se zmirom zlo k vojski pripravlja.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	5	—	5	50	5	20	4	60
Rži	3	80	3	50	3	70	3	40
Ječmena	2	80	—	—	2	95	—	—
Ovsa	1	60	1	70	1	70	—	—
Turšice (kuruze) vagan	3	10	3	40	3	—	3	30
Ajde	2	60	2	20	3	25	—	—
Prosa	2	40	—	—	3	40	—	—
Krompirja	1	30	—	90	1	20	1	20
Govedine funt	—	18	—	24	—	22	—	24
Teletine	—	24	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	24	—	22
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	8	50	—	—	6	90	8	—
„ 18" „	—	5	—	—	—	—	—	—
„ 36" mehkih „	5	50	—	—	5	—	6	—
„ 18" „	—	—	8	50	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	—	—	—	—	—
„ „ mehkega „	—	60	—	—	—	—	—	—
Sena cent	—	120	—	—	—	75	1	—
Slame cent v šopah	—	90	—	—	—	55	—	90
„ „ za steljo	—	60	—	—	—	45	—	70
Slanine (špeha) cent	36	—	40	—	40	—	40	—
Jajec, pet za	—	10	—	12	—	—	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 95 kr. a. v.

Ažijo srebra 122.25.

Narodno drž. posojilo 64.65.

Loterijne srečke.

V Gradcu 9. oktobra 1867: **79 74 78 48 7**
Prihodnje srečkanje je 19. oktobra 1867.
V Trstu 12. oktobra 1867: **55 72 16 48 42**
Prihodnje srečkanje je 26. oktobra 1867.

Listnica vredništva.

M. P. pri sv. Petru v medvedovem selu: Hvala za lep dopis, prosimo za več takih. — J. K. fare sv. Križa pri Ljutomeru. Vaš dopis pride prihodnjič. — D. P. pri Veliki Nedelji. Hvala za dopise, prosimo za več — knjiga ktero želite pa se bode težko dobila; če se dobi, Vam jo pošljemo.